

GEOGRAFIA

KLASA 7

WYMAGANIA EDUKACYJNE WG. OCEN

Celująca.

Uczeń:

- ▶ ocenia korzyści i zagrożenia wynikające z położenia Polski
- ▶ porównuje rozciągłość południkową i równoleżnikową Polski i
- ▶ uwzględnia różne punkty widzenia w ocenie wpływu aktualnych warunków pogodowych na działalność człowieka
- ▶ wskazuje różnicę pomiędzy górotworem Sudetów a górami
- ▶ na podstawie mapy opisuje położenie Polski na tle jednostek tektonicznych Europy
- ▶ wskazuje związek pomiędzy przebiegiem granic zlodowaceń a obszarami występowania krajobrazów staro i młodoglacjalnych
- ▶ wyjaśnia układ przestrzenny form polodowcowych: morena czołowa-sandr-pradolina
- ▶ opisuje powstawanie wybranych surowców mineralnych
- ▶ ocenia konsekwencje uzależnienia Polski od importu surowców energetycznych
- ▶ ocenia sposoby gospodarczego wykorzystania Wisły i Odry
- ▶ na mapie Polski wskazuje i nazywa kilkanaście rzek
- ▶ dokonuje oceny zagrożeń powodziowych występujących na wybranym obszarze

- ▶ proponuje i uzasadnia dobór metod ochrony przeciwpowodziowej na wybranym obszarze
- ▶ nazywa i wskazuje na mapie Głębię Landsort
- ▶ wyjaśnia genezę niskich i wysokich wybrzeży Bałtyku
- ▶ opisuje genezę Bałtyku, w tym epizody, kiedy Bałtyk był jeziorem
- ▶ rozpoznaje typ gleby na podstawie profilu glebowego (dotyczy gleb bielcowych, gleb brunatnych i płowych, rędzin, czarnoziemów i mad)
- ▶ nazywa główne poziomy na profilu glebowym
- ▶ proponuje sposoby zrównoważonego gospodarowania zasobami leśnymi
- ▶ charakteryzuje zbiorowiska leśne (typy lasu), takie jak: grąd, bór, ols, łęg
- ▶ wskazuje na mapie wszystkie parki narodowe w Polsce
- ▶ klasyfikuje parki narodowe zgodnie z przyjętymi kryteriami
- ▶ wyjaśnia przesłanki stojące za przyjętym w Polsce podziałem administracyjnym
- ▶ ocenia znaczenie poszczególnych czynników rozmieszczenia ludności w różnych regionach Polski
- ▶ porównuje trendy zmian gęstości zaludnienia w Polsce i innych krajach europejskich
- ▶ prognozuje przyszłe zmiany liczby ludności w Polsce, biorąc pod uwagę czynniki społeczne, demograficzne, gospodarcze i polityczne
- ▶ opisuje zmiany salda migracji w Polsce w ostatnich kilkudziesięciu latach
- ▶ identyfikuje związki pomiędzy przeszłymi trendami demograficznymi a kształtem piramidy demograficznej
- ▶ ocenia wyzwania demograficzne stojące przed Polską i Europą, będące skutkiem starzenia się ludności

- ▶ ocenia pozytywne i negatywne skutki emigracji z Polski i powstania polskiej diaspory na świecie
- ▶ przyjmuje różne punkty widzenia w ocenie skutków imigracji do Polski i emigracji z Polski
- ▶ prezentuje aktualnie zachodzące zmiany struktury narodowościowej i wyznaniowej ludności Polski
- ▶ wyjaśnia różnicę pomiędzy mniejszością narodową i etniczną
- ▶ ocenia potencjał rozwojowy Polski przez pryzmat zmian w strukturze wykształcenia ludności
- ▶ prognozuje przyszłe zmiany struktury wykształcenia i zatrudnienia ludności w Polsce i Europie
- ▶ uwzględniając przemiany demograficzne zachodzące w Polsce, prognozuje przyszłe zmiany w poziomie bezrobocia
- ▶ na podstawie własnej wiedzy porównuje zmiany i poziom wskaźnika urbanizacji w Polsce i w innych krajach
- ▶ podaje warunki, jakie musi spełniać wieś w Polsce, aby wystąpić o nadanie statusu miasta
- ▶ na przykładach określa zmiany funkcji miast w Polsce
- ▶ określa współczesne kierunki rozwoju miast w Polsce
- ▶ dokonuje krytycznej oceny zmian środowiska geograficznego w strefach podmiejskich dużych miast
- ▶ prognozuje przyszłe kierunki rozwoju stref podmiejskich
- ▶ porównuje przyczyny i skutki migracji ze wsi do miast oraz migracji z miast do stref podmiejskich
- ▶ proponuje sposób zapobiegania negatywnym skutkom wyludniania się wsi

- ▶ dokonuje całościowej oceny warunków dla rozwoju rolnictwa w poszczególnych regionach Polski
- ▶ podaje nazwy regionów w Polsce o najbardziej sprzyjających warunkach dla rozwoju rolnictwa
- ▶ na podstawie własnej wiedzy i chowu zwierząt w Polsce
- ▶ określa wymagania środowiskowe roślin uprawianych w Polsce
- ▶ samodzielnie wyszukuje informacje dotyczące warunków rozwoju energetyki w swoim regionie
- ▶ dokonuje oceny warunków przyrodniczych i pozaprzyrodniczych rozwoju energetyki w swoim regionie
- ▶ wyjaśnia związek pomiędzy poziomem rozwoju przemysłu a ogólnym poziomem rozwoju gospodarczego Polski
- ▶ prognozuje przyszłe kierunki przemian przemysłu w Polsce
- ▶ dokonuje pełnej charakterystyki przemysłu wysokich technologii
- ▶ podaje przykłady dziedzin naukowych powiązanych z przemysłem zaawansowanych technologii
- ▶ podaje przykłady usług należących do czwartego sektora gospodarki
- ▶ ocenia rolę usług należących do czwartego sektora gospodarki dla rozwoju gospodarczego Polski
- ▶ na podstawie dostępnych materiałów dokonuje oceny dowolnego obszaru w Polsce pod kątem warunków lokalizacji nowych inwestycji przemysłowych i usługowych ze względu na dostępność komunikacyjną
- ▶ wymienia ponad dziesięć obiektów położonych w Polsce, które wpisano na listę światowego dziedzictwa UNESCO
- ▶ charakteryzuje wybrane obiekty umieszczone na liście UNESCO

- ▶ na podstawie wyszukanych informacji prezentuje przemiany gospodarcze regionu
- ▶ prognozuje przyszłe kierunki rozwoju regionu
- ▶ na podstawie samodzielnie zebranych informacji przekazuje wiadomości dotyczące odwiedzanych miejsc
- ▶ na podstawie własnych obserwacji terenowych projektuje działania służące zachowaniu walorów środowiska geograficznego (przyrodniczego i kulturowego) oraz poprawie warunków życia lokalnej społeczności

Bardzo dobry.

Uczeń:

- ▶ nazywa i wskazuje na mapie wody wewnętrzne Polski
- ▶ oblicza rozciągłość południkową i równoleżnikową Polski
- ▶ nazywa masy powietrza kształtujące pogodę i klimat w Polsce
- ▶ określa wpływ ośrodków barycznych i mas powietrza na pogodę i klimat w Polsce
- ▶ na podstawie map opisuje zróżnicowanie przestrzenne temperatury, opadów i długości okresu wegetacyjnego w Polsce
- ▶ wymienia i wyjaśnia cechy klimatu Polski
- ▶ porównuje warunki klimatyczne różnych miejsc na podstawie klimatogramów
- ▶ na podstawie danych udowadnia zmienność stanów pogodowych w różnych latach
- ▶ wykazuje związek pomiędzy zmianami klimatu a występowaniem ekstremalnych zjawisk pogodowych w Polsce
- ▶ wyjaśnia powstawanie gór fałdowych

i zrębowych

- ▶ podaje dowody na to, że orogeneza alpejska nie została jeszcze zakończona
- ▶ wskazuje na mapie przebieg granicy ostatniego zlodowacenia
- ▶ odróżnia krajobraz młodo i starogłacialny
- ▶ podaje przyczyny zaniku form polodowcowych na wyżynach
- ▶ podaje przykłady surowców, których produkcja zapewnia Polsce samowystarczalność
- ▶ ocenia wpływ dostępności i wykorzystania wybranych surowców mineralnych na życie ludzi i gospodarkę
- ▶ charakteryzuje reżim rzek w Polsce
- ▶ wyjaśnia, na czym polega regulacja rzek
- ▶ klasyfikuje i wyjaśnia przyczyny naturalne i antropogeniczne powstawania powodzi
- ▶ przedstawia metody ochrony przeciwpowodziowej
- ▶ określa wpływ zabudowy obszarów zalewowych na występowanie i skutki powodzi
- ▶ opisuje i wyjaśnia zróżnicowanie zasolenia Morza Bałtyckiego
- ▶ wskazuje na mapie i nazywa: Cieśniny Duńskie, Kattegat, Bałtyk Właściwy
- ▶ ocenia różne metody ochrony Morza Bałtyckiego i jego zasobów
- ▶ wskazuje na mapie (wybrane) obszary występowania gleb biellicowych, gleb brunatnych i płowych, rędzin, czarnoziemów i mad
- ▶ ocenia przydatność rolniczą różnych typów gleb
- ▶ opisuje skład gatunkowy lasów w Polsce
- ▶ podaje przyczyny degradacji lasów

- ▶ podaje przykłady obiektów przyrodniczych w Polsce, które są wpisane na listę światowego dziedzictwa UNESCO
- ▶ podaje nazwy wszystkich województw i ich stolic oraz wskazuje je na mapie
- ▶ porównuje zadania i kompetencje jednostek samorządu terytorialnego na różnych szczeblach
- ▶ szczegółowo wyjaśnia przestrzenne zróżnicowanie gęstości zaludnienia w Polsce
- ▶ porównuje średnią gęstość zaludnienia w Polsce i innych krajach europejskich
- ▶ na podstawie mapy porównuje rozmieszczenie ludności w Polsce i wybranym kraju europejskim
- ▶ wyjaśnia zależność pomiędzy starzeniem się ludności a wzrostem współczynnika zgonów
- ▶ opisuje skutki starzenia się ludności Polski
- ▶ porównuje struktury wieku różnych państw na podstawie piramid demograficznych
- ▶ podaje przyczyny występowania w Polsce kolejnych wyżów i niżów demograficznych
- ▶ opisuje rozmieszczenie polskiej diaspory na Świecie
- ▶ podaje przykłady pozytywnych i negatywnych skutków migracji w Polsce i Europie
- ▶ podaje rzeczowe argumenty w dyskusji na temat skutków migracji
- ▶ wyjaśnia przyczyny i skutki wzrostu znaczenia sektora usługowego w Polsce
- ▶ na podstawie materiałów określa wpływ pandemii Covid 19 na rynek pracy w Polsce i Europie
- ▶ wykazuje związki pomiędzy różnymi aspektami urbanizacji
- ▶ rozróżnia aglomerację monocentryczną i konurbację

- ▶ podaje nazwy województwo o najwyższym i najniższym wskaźniku urbanizacji
- ▶ na wybranych przykładach omawia czynniki rozwoju miast w Polsce
- ▶ porównuje czynniki decydujące o rozwoju różnych miast
- ▶ identyfikuje i wyjaśnia zmiany w zakresie użytkowania i zagospodarowania terenu oraz stylu zabudowy na wybranych przykładach stref podmiejskich
- ▶ opisuje i wyjaśnia zmiany demograficzne zachodzące w strefach podmiejskich
- ▶ podaje własną definicję pojęcia suburbanizacja
- ▶ udowadnia wpływ migracji na strukturę wieku i zmiany w zaludnieniu na obszarach wiejskich na przykładach wybranych gmin
- ▶ wyjaśnia wpływ restrukturyzacji PGR-ów na zmiany gospodarcze i demograficzne wybranych wsi
- ▶ ocenia warunki pozapryrodnicze dla rozwoju rolnictwa w Polsce
- ▶ porównuje zużycie nawozów sztucznych i środków ochrony roślin w Polsce i w innych krajach
- ▶ wyjaśnia wpływ wieku i wykształcenia rolników na proces unowocześniania produkcji rolnej w Polsce
- ▶ wykazuje związek między zróżnicowaniem warunków przyrodniczych rozwoju rolnictwa w różnych regionach Polski a specjalizacją poszczególnych regionów w zakresie produkcji roślinnej i zwierzęcej
- ▶ określa udział usług w wytwarzaniu PKB Polski
- ▶ wyjaśnia wpływ dostępności usług na jakość życia mieszkańców
- ▶ wyjaśnia na przykładach związek pomiędzy transportem morskim a lokalizacją inwestycji przemysłowych i usługowych
- ▶ proponuje trasę wycieczki tematycznej ukazującej określony typ walorów turystycznych w Polsce

- ▶ prezentuje wybrane walory turystyczne Polski, zwracając uwagę na konieczność ich ochrony
- ▶ określa cechy i kierunki specjalizacji rolnictwa regionu
- ▶ podaje przykłady zakładów przemysłowych i ich produktów, z których jest znany region
- ▶ projektuje trasę wycieczki krajoznawczej po własnym regionie na podstawie wyszukanych źródeł informacji
- ▶ porównuje zasięgi wielkość swojej małej ojczyzny z małymi ojczyznami członków rodziny czy kolegów
- ▶ wyjaśnia przyczyny różnego postrzegania najbliższego otoczenia przez różne osoby

Dobra.

Uczeń:

- ▶ odczytuje współrzędne geograficzne dowolnych miejsc w Polsce
- ▶ wyjaśnia wpływ Morza Bałtyckiego i układu form rzeźby terenu na klimat
- ▶ podaje przyczyny wy- stępowania w Polsce klimatu przejściowego między morskim a kontynentalnym
- ▶ podaje niektóre cechy klimatu Polski
- ▶ wyjaśnia pojęcie okresu wegetacyjnego
- ▶ wyjaśnia powstawanie opadów orograficznych i cienia opadowego
- ▶ podaje nazwy sześciu termicznych pór roku
- ▶ opisuje stany pogodowe wynikające z napływu różnych mas powietrza
- ▶ omawia wpływ pogody na działanie rolnictwa, transportu i turystyki
- ▶ odróżnia zewnętrzne i wewnętrzne procesy rzeźbotwórcze

- ▶ podaje przykłady zewnętrznych i wewnętrznych procesów rzeźbotwórczych
- ▶ opisuje przebieg procesów erozji i akumulacji lodowcowej
- ▶ wyjaśnia proces powstawania form polodowcowych (moreny czołowej, sandru i pradoliny) oraz utworów polodowcowych (gliny i głazów narzutowych)
- ▶ wskazuje obszary występowania i eksploatacji wybranych surowców mineralnych w Polsce
- ▶ wyjaśnia różnicę między kopalinami a surowcami mineralnymi
- ▶ określa znaczenie gospodarcze Odry
- ▶ proponuje metody ochrony rzek i ich dorzeczy
- ▶ uzasadnia stosowanie kilku wybranych metod ochrony przeciw powodziowej
- ▶ wykazuje związek pomiędzy deforestacją a zagrożeniem powodziowym
- ▶ określa wpływ sztucznych zbiorników wodnych na występowanie i skutki powodzi
- ▶ wyjaśnia przyczyny niskiego zasolenia Morza Bałtyckiego
- ▶ prezentuje przykłady wpływu działalności człowieka na Morze Bałtyckie
- ▶ wyjaśnia wpływ rodzaju skały macierzystej na typ gleby (czarnoziem, gleby brunatne, gleby biellicowe, rędziny)
- ▶ wykazuje związek pomiędzy stosunkami wodnymi a typem gleby (mady)
- ▶ wyjaśnia rolę lasu w zachowaniu bioróżnorodności i regulowaniu stosunków wodnych
- ▶ wyjaśniana czym polega trójstopniowy podział administracyjny
- ▶ wskazuje na mapie i nazywa większość województw wraz z ich stolicami
- ▶ określa wpływ wysokości nad poziomem morza, układu sieci rzecznej, występowania surowców mineralnych, rozwoju miast i przemysłu na rozmieszczenie ludności w Polsce

- ▶ podaje wartość średniej gęstości zaludnienia w Polsce
- ▶ charakteryzuje zmiany liczby ludności w Polsce
- ▶ oblicza przyrost naturalny Polski i wybranej jednostki administracyjnej
- ▶ interpretuje kształt piramidy demograficznej
- ▶ wyjaśnia, czym są wyż i niż demograficzny
- ▶ wyjaśnia różnice w strukturze demograficznej ludności Polski w różnych grupach wiekowych
- ▶ podaje przykłady przyrodniczych, społecznych i ekonomicznych przyczyn migracji
- ▶ na podstawie danych opisuje wielkość współczesnych migracji z i do Polski omawia strukturę zatrudnienia ludności w poszczególnych sektorach gospodarki w Polsce
- ▶ wyjaśnia przyczyny zmian struktury wykształcenia ludności w Polsce
- ▶ wyjaśnia przyczyny zmian struktury zatrudnienia ludności w Polsce
- ▶ wyjaśnia przyczyny zmian w strukturze zatrudnienia w wybranych miastach zachodzące po transformacji gospodarczej
- ▶ określa warunki uznania danej osoby za bezrobotną
- ▶ rozróżnia poszczególne aspekty urbanizacji: formalny, demograficzny, społeczny, przestrzenny, ekonomiczny
- ▶ wyjaśnia wpływ niektórych funkcji miast w Polsce na ich rozwój
- ▶ wyjaśnia wpływ wielkości gospodarstwa na możliwości zwiększenia wydajności produkcji rolnej
- ▶ ocenia warunki przyrodnicze dla rozwoju rolnictwa w Polsce
- ▶ na podstawie map opisuje rozmieszczenie poszczególnych upraw, chowu bydła i trzody chlewnej w Polsce
- ▶ rozpoznaje główne rośliny uprawiane w Polsce
- ▶ na wybranych przykładach uzasadnia rozwój energetyki opartej na odnawialnych źródłach energii w Polsce

- ▶ wyjaśnia związek pomiędzy warunkami pozaprzyrodniczymi a kierunkami rozwoju energetyki
- ▶ na podstawie materiałów dokonuje ogólnej charakterystyki sektora przemysłowego w Polsce przed rokiem 1989 oraz obecnie
- ▶ określa udział przemysłu w wytwarzaniu PKB w Polsce
- ▶ ocenia poziom innowacyjności polskiej gospodarki na tle innych krajów europejskich
- ▶ na podstawie danych porównuje poziom robotyzacji produkcji przemysłowej w Polsce i w innych krajach
- ▶ podaje przykłady wpływu usług na funkcjonowanie rolnictwa i przemysłu
- ▶ ocenia własne szanse na podjęcie pracy w przyszłości w sektorze usługowym
- ▶ wyjaśnia korzyści wynikające z lokalizacji przedsiębiorstw w pobliżu szlaków transportowych
- ▶ na wybranym przykładzie określa znaczenie portu morskiego dla rozwoju przedsiębiorstw, w tym zakładów przemysłowych
- ▶ ocenia atrakcyjność walorów turystycznych Polski
- ▶ korzysta z różnorodnych źródeł w celu pogłębienia wiedzy na temat wybranych walorów turystycznych
- ▶ określa warunki sprzyjające rozwojowi rolnictwa, przemysłu i usług w regionie
- ▶ dostosowuje długość i stopień trudności trasy do możliwości i oczekiwań uczestników wycieczki
- ▶ rozpoznaje w terenie główne obiekty charakterystyczne i decydujące o atrakcyjności małej ojczyzny

Dostateczny.

Uczeń:

- ▶ określa położenie Polski na tle Europy
- ▶ wskazuje na mapie kilkanaście krain geograficznych w Polsce
- ▶ wyjaśnia wpływ szerokości geograficznej i wysokości nad poziomem morza na klimat Polski
- ▶ na podstawie map porównuje warunki klimatyczne w różnych regionach Polski
- ▶ podaje pełną nazwę strefy klimatycznej i typu klimatu panującego w Polsce
- ▶ odczytuje wartości z klimatogramów
- ▶ wyjaśnia przyczyny zmienności pogody w Polsce
- ▶ opisuje właściwe zachowanie podczas występowania ekstremalnych zjawisk atmosferycznych
- ▶ podaje nazwy orogenez
- ▶ wyjaśnia pojęcie erozji
- ▶ wskazuje na mapie przynajmniej pięć łańcuchów górskich w Europie należących do Alpidów
- ▶ rozpoznaje na ilustracji i na mapie typowe jeziora rynnowe i morenowe
- ▶ podaje cechy jezior morenowych i rynnowych
- ▶ w przybliżeniu określa czas ostatniego zlodowacenia na ziemiach polskich
- ▶ klasyfikuje surowce mineralne występujące w Polsce do czterech podstawowych grup: skalne, chemiczne, energetyczne i metaliczne
- ▶ charakteryzuje wybrane walory przyrodnicze Wisły i Odry
- ▶ uzasadnia konieczność ochrony rzek i ich dorzeczy
- ▶ odróżnia powódź od wezbrania

- ▶ na podstawie map, danych liczbowych i innych materiałów źródłowych podaje konsekwencje wystąpienia powodzi
- ▶ podaje przykłady organizmów słodko i słonowodnych zamieszkujących Morze Bałtyckie
- ▶ porównuje Morze Bałtyckie z innymi morzami
- ▶ opisuje etapy powstawania gleby
- ▶ wyjaśnia rolę wody i organizmów w powstawaniu gleby
- ▶ wskazuje typy genetyczne gleb, które są najbardziej rozpowszechnione w Polsce
- ▶ rozróżnia rodzaje lasów w Polsce (na podstawie filmu, ilustracji lub w terenie)
- ▶ wskazuje na mapie większość parków narodowych w Polsce
- ▶ opisuje walory przyrodnicze wybranych parków narodowych
- ▶ wskazuje na mapie i nazywa kilka województw wraz z ich stolicami
- ▶ wskazuje na mapie przebieg granic Polski z poszczególnymi sąsiadami
- ▶ rozróżnia czynniki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze rozmieszczenia ludności w Polsce
- ▶ wskazuje regiony o najwyższej i najniższej gęstości zaludnienia
- ▶ określa przyczyny spadającej dzietności w Polsce i Europie
- ▶ na podstawie mapy opisuje przestrzenne zróżnicowanie przyrostu naturalnego w Polsce
- ▶ opisuje kształt z piramidy demograficznej
- ▶ na podstawie piramidy demograficznej opisuje strukturę ludności w Polsce
- ▶ podaje przykłady migracji wewnętrznych i zagranicznych
- ▶ odróżnia imigrację od emigracji

- ▶ na podstawie źródeł opisuje przemiany rynku pracy na przykładzie wybranych miast w Polsce
- ▶ podaje przykładowe aspekty urbanizacji
- ▶ na podstawie wykresu porównuje zmiany wskaźnika urbanizacji w Polsce i w innych krajach
- ▶ na podstawie mapy opisuje rozmieszczenie miast w Polsce
- ▶ na podstawie map, fotografii oraz danych liczbowych wskazuje zmiany zachodzące w wybranej strefie podmiejskiej
- ▶ wymienia przykłady nowych kierunków działalności gospodarczej i zagospodarowania terenu w strefie podmiejskiej
- ▶ na podstawie mapy opisuje zróżnicowanie salda migracji w gminach lub powiatach w Polsce
- ▶ na podstawie piramidy demograficznej charakteryzuje strukturę płci i wieku ludności wybranej wsi lub gminy wiejskiej
- ▶ na podstawie mapy opisuje rozmieszczenie obszarów o najbardziej sprzyjających warunkach dla rozwoju rolnictwa w Polsce
- ▶ na podstawie danych lub wykresu porównuje wielkość gospodarstw rolnych w Polsce i w innych krajach
- ▶ wymienia przykłady działań mających na celu poprawę wydajności rolnictwa w Polsce
- ▶ na podstawie diagramu opisuje strukturę zasiewów w Polsce
- ▶ podaje przykłady wykorzystania głównych produktów rolnych wytwarzanych w Polsce
- ▶ na podstawie materiałów podaje przykłady związków warunków naturalnych z kierunkami rozwoju energetyki
- ▶ dokonuje podziału czynników rozwoju energetyki na przyrodnicze i pozaprzyrodnicze
- ▶ dokonuje podziału przemysłu na wydobywczy i przetwórczy

- ▶ podaje przykłady zmian, jakie zaszły w polskim przemyśle w ostatnich 30 latach
- ▶ podaje wybrane cechy przemysłu zaawansowanych technologii
- ▶ określa pozycję, jaką produkty przemysłu zaawansowanych technologii zajmują w Polskim eksporcie
- ▶ podaje przykłady usług materialnych i niematerialnych
- ▶ wyjaśnia wpływ usług na działanie przedsiębiorstw
- ▶ wyjaśnia, czym jest centrum logistyczne
- ▶ na podstawie map określa zmiany w zagospodarowaniu obszarów położonych w pobliżu ważnych szlaków komunikacyjnych
- ▶ wymienia przykłady produktów wytwarzanych w rafinerii ropy naftowej
- ▶ wyjaśnia, czym jest walor turystyczny
- ▶ podaje przykłady walorów turystycznych Polski, które sprzyjają rozwojowi turystyki kwalifikowanej
- ▶ na podstawie map tematycznych opisuje rozmieszczenie upraw w regionie
- ▶ na podstawie map tematycznych opisuje rozmieszczenie zakładów przemysłowych w regionie
- ▶ dobiera odpowiednią mapę do realizacji wycieczki krajoznawczej
- ▶ przedstawia w dowolnej formie atrakcyjność małej ojczyzny jako miejsca zamieszkania, pracy, nauki, rozrywki

Dopuszczający.

Uczeń:

- ▶ wskazuje położenie Polski na mapie
- ▶ nazywa i wskazuje na mapie wybrane krainy geograficzne w Polsce

- ▶ nazywa strefę oświetlenia Ziemi, w której leży Polska
- ▶ podaje przykłady czynników klimatotwórczych
- ▶ wyjaśnia wpływ wybranego czynnika na klimat
- ▶ odróżnia klimat od pogody
- ▶ na podstawie map odczytuje wartości temperatury i opadów w różnych regionach Polski
- ▶ wymienia składniki pogody
- ▶ na podstawie własnych doświadczeń opisuje zagrożenia wynikające ze zjawisk atmosferycznych
- ▶ wskazuje na mapie Karpaty i Sudety
- ▶ wyjaśnia, czym jest orogeneza i jak orogenezy przyczyniły się do powstania gór w Polsce
- ▶ wyjaśnia, jak powstaje lodowiec
- ▶ wskazuje obszary występowania krajobrazu polodowcowego w Polsce
- ▶ wymienia kilka cech krajobrazu młodoglacjalnego
- ▶ podaje kilka przykładów surowców mineralnych występujących w Polsce
- ▶ podaje przykłady zastosowania wybranych surowców metalicznych, skalnych, chemicznych i energetycznych
- ▶ wyjaśnia pojęcia: rzeka główna, dopływ, system rzeczny, dorzecze, zlewisko
- ▶ wskazuje na mapie Wisłę i Odrę oraz podaje nazwy wybranych dopływów tych rzek
- ▶ wyjaśnia, czym jest powódź
- ▶ podaje przykłady przyczyn występowania powodzi
- ▶ wymienia kilka metod ochrony przeciwpowodziowej
- ▶ wskazuje Morze Bałtyckie na mapie
- ▶ wymienia podstawowe cechy Morza Bałtyckiego

- ▶ nazywa państwa leżące nad Bałtykiem
- ▶ wymienia czynniki glebotwórcze
- ▶ podaje przykłady typów genetycznych gleb występujących w Polsce
- ▶ opisuje własnymi słowami różne funkcje lasu
- ▶ podaje przykłady gospodarczego wykorzystania lasu
- ▶ podaje przykłady społecznych i ekologicznych funkcji lasy
- ▶ wskazuje na mapie wybrane parki narodowe w Polsce
- ▶ wskazuje na mapie i nazywa województwo, w którym mieszka
- ▶ nazywa i wskazuje na mapie kraje sąsiadujące z Polską
- ▶ podaje przykłady czynników rozmieszczenia ludności w Polsce
- ▶ wyjaśnia, czym jest gęstość zaludnienia
- ▶ na podstawie mapy opisuje rozmieszczenie ludności w Polsce
- ▶ wyjaśnia znaczenie pojęć: przyrost naturalny, saldo migracji i przyrost rzeczywisty
- ▶ podaje przykłady czynników wpływających na wielkość współczynnika urodzeń i zgonów
- ▶ odczytuje wartość i z piramidy demograficznej
- ▶ na podstawie danych opisuje zmiany współczynnika urodzeń i zgonów oraz przyrostu naturalnego w Polsce w ostatnich kilkudziesięciu latach
- ▶ wyjaśnia, czym jest migracja
- ▶ podaje przyczyny migracji zagranicznych
- ▶ odczytuje z mapy nazwy krajów zamieszkałych przez skupiska polskiej diaspory
- ▶ wyjaśnia, czym jest bezrobocie
- ▶ wyjaśnia własnymi słowami, czym jest urbanizacja
- ▶ na podstawie mapy opisuje zróżnicowanie wskaźnika urbanizacji w Polsce

▶ na podstawie wykresu porównuje liczbę mieszkańców największych miast w Polsce

▶ podaje przykłady cech miast decydujących o ich rozwoju

▶ podaje przykłady funkcji pełnionych przez jednostki osadnicze

▶ podaje cechy środowiska geograficznego i opisuje warunki życia w centrum dużego miasta i w strefie podmiejskiej

▶ wymienia kilka przyczyn przenoszenia się mieszkańców do strefy podmiejskiej

▶ wyjaśnia pojęcie migracji ze wsi do miast

▶ podaje przykładowe przyczyny przenoszenia się mieszkańców wsi do miast

▶ odczytuje dane z piramidy demograficznej

▶ wyjaśnia pojęcie salda migracji w odniesieniu do wybranej wsi

▶ podaje przykłady przyrodniczych

i pozaprzyrodniczych czynników rozwoju rolnictwa

▶ na podstawie wykresu opisuje strukturę gleb w Polsce ze względu na ich przydatność dla rolnictwa

▶ wskazuje elementy klimatu i ukształtowania powierzchni Polski sprzyjające rozwojowi rolnictwa

▶ podaje przykłady roślin uprawianych w Polsce

▶ podaje przykłady zwierząt, których chów prowadzi się w Polsce

▶ podaje przykłady wpływu warunków przyrodniczych na kierunki produkcji rolnej

▶ podaje przykłady odnawialnych i nieodnawialnych surowców energetycznych wykorzystywanych w Polsce

▶ wymienia wady i zalety węgla kamiennego i brunatnego jako surowców energetycznych

▶ wymienia przykłady produktów przemysłowych wytwarzanych w Polsce

- ▶ wyjaśnia, czym jest przemysł
- ▶ na podstawie danych lub wykresu opisuje zmiany wielkości produkcji wybranych towarów w Polsce
- ▶ wyjaśnia pojęcie przemysłu zaawansowanych technologii
- ▶ podaje przykłady produktów przemysłu zaawansowanych technologii, które są wykorzystywane w codziennym życiu
- ▶ podaje przykłady firm i zawodów należących do sektora usługowego
- ▶ wyjaśnia rolę usług w swoim codziennym życiu
- ▶ podaje przykłady przedsiębiorstw, których lokalizacja zależy od bliskości szlaków transportowych
- ▶ podaje kilka przykładów przyrodniczych i kulturowych walorów turystycznych Polski
- ▶ rozpoznaje na fotografiach wybrane walory (atrakcje) turystyczne Polski
- ▶ podaje przykłady produktów wytwarzanych w regionie
- ▶ określa dominujące kierunki rozwoju gospodarczego regionu
- ▶ podaje podstawowe zasady bezpieczeństwa obowiązujące w czasie przygotowania i przeprowadzania wycieczek krajoznawczych
- ▶ określa obszar utożsamiany z własną małą ojczyzną jako symboliczną przestrzeń w wymiarze lokalnym
- ▶ docenia własną rolę w kształtowaniu małej ojczyzny